רבי אלעזר היא דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות עשאה זונה אי ר' אלעזר מאי אירייא אלמנה ניתני פנויה אלמנה איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ובנין אב הוא לא ניתסרו קא משמע לן [מ]: **האומר לחבירו** הא לך טלה זה כו': והא שפחה לעבד מישרא שריא [נ] אמר רב הונא אצלו קאמר והא דקתני [ג] [ס] [עבד] [ע] לישנא מעליא קאמר אי הכי מ"ט [פ] דרבי אמר שמואל בר [צ] רב יצחק לעולם עבדי וכי קתני בעבד עברי אי הכי מ"ט דרבנן שפחה לעבד עברי מישרא שריא הכא במאי עסקינן כגון דלית ליה אשה ובנים [ק] [ר] דתניא [א] אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית: **מתני'** [ב] ואיזהו מחיר כלב האומר לחבירו [ז] [א] [ת] הולך טלה זה תחת כלב [ג] וכן [ג] שני שותפין שחלקו אחד נטל עשרה ואחד תשעה וכלב שכנגד הכלב [ט] אסור ושעם הכלב מותר [י] אתנן הכלב ומחיר זונה הרי אלו מותרין שנאמ' [כ] [ל] שנים ולא ארבעה [מא] ולדותיהן מותרין [יז] הן ולדותיהן: **גמ'** ת"ר [מב] מחיר כלב זהו חליפי כלב וכן הוא אומר [1] תמכר עמך בלא הון ולא רבית במחיריהם אימא [מג] אתנן [מד] [ב] [מה] (א"כ לא קרב הוו תלתא [2] גם שניהם ולא שלשה) מי קאמרינן אנן אתנן ומחיר אתנן ולא מחיר קאמרינן א"כ נימא קרא לא תביא אתנן זונה וכלב מדכתיב אתנן זונה ומחיר כלב ש"מ [מו]: השותפין שחלקו אחד נטל כו': [מז] ניפוק חדא להדי כלבא והנך כולהו לישתרו הכא במאי עסקינן כגון [ד] דטפי דמי כלב מחד מינייהו והאי [מח] טיפונא דכלב שדי בכולהו: אתנן כלב ומחיר זונה מותר כו': א"ל רבא מפרזקיא לרב אשי

מנא

ר' אלעזר היא דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות עשאה זונה קרינא ביה ואנא דאמרי כרבנן: **בנין אב הוא.** מי נקט פנויה ס"א פנויה אין לדיבה איסורא אבל כל אתנן של אשה האסורה לו לא ניתסר דהא כתיב בקרא זונה [מ] וסתם זונה היינו בפנוי ופנויה לר' אלעזר: [מז] **וכנין אב הוא.** ללמד שאין אתנן אסור אלא בפנוי ופנויה אבל מאלמנה דאסירא ליה לכ"ג לא קמ"ל. ל"א הא מני דקתני אלמנה לכ"ג אתנה אסור ר"ע היא דאמר בפ' החולץ [מ] אין קדושין תופסין בחייבי לאוין דכריתות דמיין ולרבא דאמר [קט.] כל זונה הוי אתנן מאי שנא דקתני כגון אלמנה אפי' פנויה נמי דהא רבא לא דריש להאי תוצבה כאביי [מז] אף זונה נמי לא מיתסר עד דאמר לה בהדיא הילך אתנן אבל בסתמא מתנה בעלמא הוא דלא הוי זונה בחדא בעילה בסתמא ודלא כר"א אבל היכא דזונה מעיקרא היא [מח] ולרבא נמי בסתמא אתנן הוא [מט] ואפילו פנויה: **משרא שריא.** ואמאי קתמרי דבנן דהוי אתנן הא ליתא תנא דאסר אתנן המותרת אלא ר' אלעזר לחודיה: **אלו.** אבל הישראל עצמו ולדידיה אסורה שפחה [נ]: **לישנא מעלייא.** ועבד הייגו אבר המשמש [נא] כ"ש: **שפחה לעבד עברי מישרא שריא.** דכתיב [דברים טו] משנה שכר שכיר עבדך [נב] שעובד בין ביום ובין בלילה שהוליד לרבו בנים משפחתו [נג]: **אין רבו מוסר לו כו'.** דכתיב [שמות כב] אם בגפו יבא בגפו יצא ורבי [נד] דאמר [קט.] לא הוי אתנן לית ליה אלא סברא דודאי אפי' אין לו אשה ובנים מוסר לו רבו שפחה כנענית: **יש לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית.** בעל כרחו של עבד דגזירת הכתוב היא דכתיב [שמות כא] אם בעל אשה הוא וכתיב בתריה אם אדוניו יתן לו אשה וגו': **מתני' שכנגד הכלב אסורין.** להקרבה דמחיר כלב הן: **אתן כלב.** הילך טלה זה ותלין כלבתך אצלי [נה]: **מחיר זונה.** שהחליף טלה בזונה [נו] וקנתה לשפחתו באותו טלה: **ולדותיהן.** דמחיר ואתנן: **מותרין.** שנאמר [יח] שניהם ולא ולדותיהן: **גמ'** ולא רבים במחיריהם. אלמא מחיר כלב היינו אתנן [נז] ממש [יח] דהא מחיר כלב היינו אתנן: [ט] [ג] **ומחיר כלב דפיב.** כלומר מדכתיב וי"ו גבי ומחיר מוסיף על ענין ראשון וכין חליפיו וכין [יח] אתנן אסור: **ומשני שניים ולא ג'.** [היינו אתנן זונה ואתנן ומחיר כלב]: **מחד מינייהו.** שאין באותן שכנגדו שום טלה ששוה דמי הכלב דהשתא דמי הכלב מעורבין בכולהו. כגון שאותן שכנגדו שוה כל חד וחד דינר דהוו עשרה דינרין ואותן תשעה שעמו שוין כל חד דינר חסר מעה דהיינו תשעה דינרין פחות תשעה מעות והכלב שוה דינר ותשעה מעות הרי י' דינרים נמצא בתשעה מאותן שכנגדו מגיע מדמי הכלב והעשירי כולו כנגדו. לשון ירושלמי כגון דשוי לכל חד וחד מאותן שכנגדו ארבע זוזי ופלגי חומשא דזוזא דהוו להו בין כולהו מ"ז זוזא ואותן שעמו לא שוו כל חד אלא ד' זוזי דהוו שלשים וש"ש זוזי וכלבא שוי חמשא ודהוו מ"ז נמצא בתשעה מעשרה שכנגדו בכל אחד חצי חומש מדמי הכלב והעשירי כולו כנגדו:

ומא"כ נתערב בהיתר לא סמכינן אברירה כיון שתערובתו היה באיסור אבל הני תערובתן בהיתר כי האיסור לא היה מבורר קודם תערובתן ולאחר התערובת נולד האיסור אז סמכינן אברירה: [ועי' היטב תוספות בכורות נו: ושיין לקמן נז. ד"ה לגרור וע"ע תוספות סוטה יח. ד"ה חזר]

מסורת הש"ס

[מ] [בכורות יח: פסחים ג. וש"נ], [נ] [קדושין כ:, ג] בכורות מז., [ד] [ע' תוספות יבמות נט: ד"ה שיהם], [ה] [תוספות רש"ד], [ו] [בכורות מז. ע"ש], [ז] [דברים כג], [ח] [יבמות מד:], [ט] [קדושין טו.],

הגהות הב"ח

[מ] גב' מ"ש דר' מאיר אמר שמואל: [ג] שם במשנה שנאמר שניהם ולא אלכנעה וכו' הם ולא: [ג] שם גמ' אימא אתן ממש א"כ הוו תלתא וכתיב גם שניהם ולא אלשה: [ד] רש"י ד"ה רבי אלעזר וכו' דלבעילת זנות: [ה] ד"ה ליתא וכו' המשמש הסמ"ד ותיבת כ"ש נמחק: [ו] ד"ה אין רבו וכו' ור' מאיר דאמר: [ז] ד"ה אימא וכו' היינו אתן ואתנן ומחיר כלב מדכתיב וי"ו גבי ומחיר וכו' אסור ומשני כתיב שיש ולא ג' הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] מתני' סוליך. צ"ל הילך וכן לעיל אבל אתן צ"ל בכל המתני' הילך: [ב] שם אימא אתן זונה ואתן כו'. עי' גרש"ק. וגרש"י כך אימא אתן ממחיר כלב דהא ומחיר כלב כתיב שיש ולא שלשה אימא אתן כלב א"כ נימא כו': [ג] רש"י ד"ה ומחיר כלב כתיב כו' צ"ל קודם ד"ה אימא כו':

רבינו גרשום

אמר לך אביי. הא סיפא מני ר' אלעזר היא דאמר פנוי כו' שלא לשום אישות קידושין: **עשאה זונה.** ואתנשה אסור אע"ג דתפסי בה קידושין: **אי ר' אלעזר.** מאי איריא דתני כגון אלמנה לכהן גדול ליתני כגון פנויה דהא (דוודאי) תפסי בה קידושי ואמאי קאמר כגון אלמנה: **אלמנה איצטריך** ליה למימר דסד"א הואיל ובנין אב הוא הא דר' אלעזר דקאמר עשאה זונה וטעמא וטמא דכולהו ילפי מהכא מה פנויה שאין [ו] בה טומאה איסור אחר ולא איסור לאו שבא עליה שלא לשום אישות ותפסי בה קידושין אתננה אסור אף כל דומ' דפנויה דלית בה איסור לאו ותפסי בה קידושין אתננה אסור אבל אלמנה וגרושה אע"ג דתפסי בהו קידושין כיון דאית בהו איסור לאו אימא לא ליתסר

מנא הא מילתא דאמרי רבנן אין זנות לבהמה. דקתני במתני' אתנן כלב מותר לשון רש"י וקשיא וכי לא היה יודע דמתני' קלא דריש ג' ולא ד' ועוד מאי קמהדר לא ליתמיט כו' וכי מ' מה[לא] היה ר"ל מב[סברא] דחדש שאינה במשנה ועוד כי מייתי ברייתא דב' ולא ד' אמאי לא מייתי מתני' דקתני נמי הכי ונראה למורי דודאי רב אחא מפרזיקא היה יודע המשנה והספוק מג[דב' ולא ד' והיה פשיטא ליה דאם יש נותן האתנן לכלבתא דאינו אתנן משום קלא דשנים ולא אדבעה אבל היה בעי להפך אם אדם נותן אתנן לזונה על מנת שילין כלבו אלא אם ביאת כלב מיקריא ביאת זונות או לא ואע"ג דאין אתנן שאדם נותן לכלבתא אסור מ"מ אתנן שנותן כלב לאשה אסור ומשני לא ליתמיט מד[תנא דליתי אתנן שנותן אדם לה ואתנן שהכלב נותן לה והלשון דחוק קצת ובתר הכי מייתי מן הברייתא דכי היכי דאמר לאין ביאת אדם בבהמה ביאת זונות כך אין ביאת בהמה באשה קרויה זונות וממתני' לא רצה להביא משום דמשנה אין דרכה לפרש אבל ברייתא אם היה אתן אשה הנבעלת לכלב אסור היה לה לפרש וביבמות (דף נט:) מוכיח דמילתא מה[דרב אחא נאמר על אשה שנבעלה לכלב דאיכא בהם מעשה בריבה אחת בהיתלו מו[שהיתה מכבדת ורבעה כלב כופרי מאחוריה בא מעשה לפני מז[חכמי' והכשירוה ועל המעשה מח[בעא רב אחא מפרזיקא מנא הא מילתא: **דניחא** ליה מט[בנפחותיה. תימה דהכא גבי נעבד אסרינן ולד נעבד ובמס' ע"ז (דף מו:) בעי המשתמש לקמה סולת מהו למנסות יש שיורי בנעבד או אין שיורי בנעבד ומייתי הך מילתא דרבא דולד נעבד אסור ומשני התם מעיקרא בהמה והשתא בהמה וכבא הוא דאמאיה בהמה אבל נ[סולת מעיקרא חיטין והשתא סולת אלמא שרינן טפי בשיורי מבנולד וגבי אתנן הוי סברא דב"ש להפך דאמרו שיורי במקומו הוא עומד וחיטין ועשאן סולת אסורים ובולד מודו דשרי מדרשא דהם ולא ולדותיהם ויש טעם לחלק דולדי גבי עבודת כוכבים ולד אסור כדמפרש הכא דיחא ליה בנפחיה ודעתו להשתחוות לכל הנפח אבל משתחוה לקמה אין דעתו להשתחוות אלא למה שהוא רואה הסיעו את החיטין ולא את הסולת אבל גבי אתנן נ[דעתה אעיקר והעילוי לפיכך גבי נב[בהמה דדעת הזונה לבהמה ולא לולד וגבי קמה דעתה לסולת שהיא עיקר: **רבי** אליעזר אומר ולד טרפה לא יקרב.

פרש"י אבל להדיוט ד"ה שרי דלא מגופה קא רבו ולא נהירא דבפ' אלו טרפות (חולין נח.) מפרש בהדיא דאפי' להדיוט נמי אסור והא דפליגי לגבוה נג[נמי שרי] להדיוטין נד[כתן דרבנן] דאפי' לגבוה נמי שרו לכך נראה דאף להדיוט אסור והא דנקט לא יקרב משום רבנן דאמרי יקרב נקטיה: **אבל** נרבעו ולבסוף עיברו ד"ה מותרין. פירוש נה[זה וזה גורם מותר וקשה דשמעינן ליה לר' אליעזר דאית ליה בפרק כל שעה (פסחים כז.) זה וזה גורם אסור נו[ו"ל דהתם מיירי בדבר שאסור אף להדיוט והכא מיירי באיסור גבוה לגבי לגבי [וע' תוס' סנהדרין פ: ד"ה אלא]:

[א] מנא הא מילתא דאמור רבנן אין זנות לבהמה. לבהמות א"ל לא נישמוט קרא לכתוב אתנן זונה וכלב. תניא נמי הכי מנין לאתנן כלב ומחיר זונה שמותרין שנאמר ב' ולא ד' ולדותיהן מותרין שנאמר גם שניהם הם ולא ולדותיהן. אמר רבא ולד הנרבעת אסורה היא וולדה נרבעו. נוגחת אסורה היא וולדה נגחו ולד מוקצה ונעבד מותר מ"ט לאימיה אקציה לאימיה פלחי לה א"ד ולד מוקצה ונעבד אסור מאי טעמא דניחא ליה בניפחיה. אמר רב אחדבוי בר אמי אמר רב המקדש בפרש שור הנסקל מקודשת בפרש עגלי ע"ז אינה מקודשת מאי טעמא. אי בעית אימא קרא ואי בעית אימא סברא אי בעית אימא סברא. ניחא ליה ע"ז בניפחיה גבי שור הנסקל לא ניחא ליה בניפחיה אי בעית אימא קרא. גבי עבודת כוכבי' כתיב והיית חרם כמוהו. כל שאתה מהיה ממנו הרי הוא כמוהו גבי שור הנסקל כתיב לא יאכל את בשרו בשרו אסור פרשו מותר: **מתני'** נתן לה. מעות הרי אלו מותרין יינות ושמנים וסלתות וכל דבר שביוצא בו קרב על גבי המזבח אסור נתן לה. מוקדשין הרי אלו מותרין עופות הרי אלו אסורין שהיה בדין מה אם המוקדשין שהמום פוסל בהן אין אתנן ומחיר חל עליהן. עוף שאין המום פוסל בו אינו דין שלא יהא אתנן ומחיר חל עליו תלמוד לומר לכל נדר להביא את העוף. כל האסורין לגבי מזבח ולדותיהן מותרין. רבי אליעזר אמר ולד טרפה לא יקרב על גבי המזבח רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בשירה שינקה מן הטרפה פסולה מעל גבי המזבח. כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין אותן שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים: **גמ'** ת"ר נתן לה חיטין ועשאתן סולת זיתים ועשאתן שמן ענבים ועשאתן יין תני חדא אסורים ותניא אידך מותרין אמר רב יוסף תני גוריון דמן אספורק ב"ש אוסרין וב"ה מתירין ב"ה סברי הם ולא ולדותיהן הם ולא שינוייהן ב"ש סברי הם ולא ולדותיהן גם לרבות שינוייהן ולב"ה הכתיב גם לב"ה קשה ת"ר בית ה' אלהיך פרט לפרה שאין באה לבית דברי רבי אלעזר וחכמים אומרים לרבות את הריקועין מאן חכמים אמר רב חסדא רבי יוסי בר' יהודה היא דתניא נתן לה זהב רבי יוסי בר יהודה אומר אין עושין ריקועין אפי' אחורי בית הכפרת: נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין כו': ויהיו מוקדשין אתנן ומחיר חל עליהן מקל וחומר ומה עופות שאין המום פוסל בהן אתנן ומחיר חל עליהן מוקדשים שהמום פוסל בהן אינו דין שאתנן ומחיר חל עליהן תלמוד לומר לכל נדר להוציא את הנדור טעמא דמעטינהו קרא הא לא מעטינהו קרא הוה אמינא כי יהיב לה מוקדשין חל עליהן אתנן ומחיר והא לאו ממונא הוא אמר רב הושעיא בממנה על פסחו ורבי היא דתניא ואם ימעט הבית מהיות משה החייהו משה מכדי אכילה ולא מכדי מקח אף מכדי מקח שאם אין לו ממנה אחרים עמו על פסחו ועל חגיגתו ומעותיו חולין שע"מ כן הקדישו ישראל פסחיהן: כל האסורים לגבי מזבח וכו': אמר רב כל האסורים לגבי מזבח ולדותיהן מותרים ותני עלה ורבי אליעזר אוסר אמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת שעיברו ולבסוף נרבעו דרבי אליעזר לסבר עובר ירך אמו הוא ורבנן סברי לאו ירך אמו הוא אבל נרבעו ולבסוף עיברו דברי הכל מותרין רבא אמר מחלוקת כשנרבעו ולבסוף עיברו דרבי אליעזר סבר זה וזה גורם אסור ורבנן סברי זה וזה גורם מותר אבל עיברו ולבסוף נרבעו דברי הכל אסורין ורבא לטעמיה דאמר רבא ולד נרבעת אסורה היא וולדה נרבעו ולד נוגחת אסור היא וולדה נגחו לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת שנרבעו כשהן מוקדשין דר"א סבר ביזוי מילתא ורבנן סברי לא אבל נרבעו כשהן חולין הואיל ואשתנו דברי הכל מותרין רבא אמר רב נחמן מחלוקת כשנרבעו כשהן חולין דרבי אליעזר סבר ולדותיהן מותרין. אמר קרא גם שניהם הם ולא ולדותיהן. גם היינו רבויא לרבות שינוייהם כגון חיטין ועשאתן סולת אע"ג דנשתנו אסורין: **ובית הלל דרשי הכי.** שניהם הם ולא שינויהם דשינוייהם ולדותיהם מותרים וגם דאמרינן דאתי לרבות קשיא לב"ה דהא לא קא מרבי מידי מיניה: **פרט לפרה שאינה באה לבית.** דכל מעשיה עושין בהר המשחה דמותרת להביא מאתנן: **והב"א בית לרבות את הריקועין.** שאין מביאין מאתנן אפי' אחורי בית הכפרת במחרוץ לטוח הקיר דהתם נמי קרינן ביה בית ה': **נתן לה מוקדש' באתנה הרי אלו מותרין.** דעופות הרי אלו אסור' שהיה בדין שהעופות יהו מותרין: **ת"ל לכל נדר.** להביא את העוף שבא בנדר ונדבה שאתנן חל עליהן: **פרט לדבר הנדור** כבר היינו מוקדשין שכבר נדורין הן: **הא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו.** דשל הקדש הן והיכי חל אתנה עליהן: **אמר ר' הושעיא בהני מוקדשין מיירי דישנן ברשותו.** כגון פסחו וממנה על פסחו באתנה ואליבא דר' היא דיכול לקנות מפסחו מה שצריך: **דתניא אם ימעט הבית מהיות משה.** כלומר אם נחסר לבית שאין לו מה שצריך לתקון הפסח כגון עצים או תבלין החייהו משה: **מכדי אכילה ולא מכדי מקח.** כלומר אם נחסר לו מצורך תקון אכילתו יכול ליקח מעות מאחרים וממנה על שם פסחו ויקח מעות ויקנה מהן עצים לצורך תקון אכילת פסחו ואל יקח מאותן מעות מקח אחר כגון טלית או כסות: **רבי אומר (ר"א) אף מכדי מקח שאם צריך לטלית או לדבר אחר ממנה אחרים כו'.** ומעות חולין ויעשה בהן צורכו שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן שאם הוצרך לו דבר שימנה אחרים עמו ויתן המעות לצורכו. לטעמא דר' דאמר אף מכדי מקח אתנן חל עליו אי לאו דמעט' קרא מנדר: **דר' אליעזר סבר זה וזה גורם אסור.** אע"ג דהאי ולד בא מצד אחד של היתר של הזכר [דאביו] של ולד אין בו איסור אפי' הכי כיון דיש באמו איסור [ב] הר"ש ד"ה ולא מכדי ל"ג ולא והוא שיך לפ"ד שלמעלה ולא המייהו משה מכדי מקח מקח כו':

[ב] גמ' מנא הא כו'. פי' לכהונה וגרסינן תנן נמי הכי מתנן כו': [ג] הר"ש ד"ה ולא מכדי ל"ג ולא והוא שיך לפ"ד שלמעלה ולא המייהו משה מכדי מקח מקח כו':

[ד] יבמות נט: סוטה כו:, [ה] [עיין יבמות שם אימא תנן ול"ש], [ו] סנהדרין פ. ע"ז כד.], [ז] ע"ז לד: ע"ש, [ח] [בכרסות ד: וש"נ], [ט] [ע"ז לד: ול"ש], [י] [קדושין נח. ע"ז נד: חולין קמ.], [יא] [פסחים ל. ע"ש], [יב] ע"ז כז. מו:, [יג] בכורות ז. חולין נח. [ע"ש בתוס' שגירסתם כגי' הכא] ולא כמשנה שבמשניות], [יד] לעיל יז., [טו] כ"ק פה: לג:, [טז] [ע"ז מו: תוס' דפיה ס"ב ה"ג], [יז] [עיין רוזין פנ. וש"נ], [יח] [תוספתא פ"ד ה"כ], [יט] [פסחים ל. ע"ש כל הענין], [כ] ע"ז מו:, [כא] [חולין נח. וש"נ], [כב] סנהדרין פ., [כג] [ע"ז כד: ע"ש ול"ש], [כד] [ובמס' פסחים הגיהו קושית זו במימה ע"ש ל"ק],

תורה אור השלם

1. וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתָעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי חֵרֶם הוּא:

דברים ז כו

2. וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וָמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי:

שמות כא כח

3. לֹא תָבִיא אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְכָל נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ גַּם שְׁנֵיהֶם:

דברים כג יט

4. וְאִם יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מַשֶּׂה וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרוֹב אֶל בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת נֶפֶשׁת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ יִתְכֹּס עַל הַשֶּׂה:

שמות יב ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיון דולדה נרבעו ולד נוגחת: (ב) רש"י ד"ה מכדי אכילה וכו' כשאין לו וכו' ראם אין לו עצים וכו' והמייהו הס"ד ומיפות ולא המייהו משה נממקן:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מנא הא כו'. פי' לכהונה וגרסינן תנן נמי הכי מתנן כו': [ב] רש"י ד"ה ולא מכדי ל"ג ולא והוא שיך לפ"ד שלמעלה ולא המייהו משה מכדי מקח מקח כו':

רבינו גרשום

אין זנות בבהמה. לאסור אתנה: **דאם איתא לא לישתמטם קרא ולכתב אתנן זונה וכלב.** דאתנן נמי משוי אכלב: **ל"א** מדלא כתב אתנן ומחיר כלב וזונה דלא משוי אתנן ומחיר אכלב ואזונה: **תניא נמי הכי.** דאין זנות בבהמה: דאם תאמר כי ליתן את האמור של זה בזה אתנן כלב ומחיר זונה דאסורין א"כ הוי להו ארבעה: **וולדותיהן.** של אתנן ומחיר מותרין: **שנאמר גם שניהם.** הם ולא וולדותיהן: **מ"מ האי לאימיה אקצייה.** כלומר לא נתכוון להקצות ולעבוד אלא לאמו ולא לעובר: **ולד מוקצה (ונעבד) אסור.** (וולד דבבעי אסור) שהעובר נהנה ממה שהאם נהנית: **מ"מ דניחא לי' בניפחא ופטמא.** כלומר דניחא ליה כשהבהמה מעוברת נראית שמינה ונופחה ונראית חשובה יותר לעבודת כוכבים הילכך ניחא ליה בעובר (כעובר) ואסור: **כל שאתה מהיה ממנו הרי הוא (אסור) כמוהו.** כל הבא ממנו אסור ואינה מקודשת: **איב"א סברא נבי ע"ז ניחא ליה בנפחיה.** בפרש שיש בו שנראית שמינה הילכך אסור בהנאה: **בשור הנסקל לא ניחא ליה בניפחיה.** בפרשו שהרי עומד למות הילכך מקודשת: **להביא את העוף.** ג) **ולא כתב ובאתנן.** כלומר כל מה שלקוח מאתנן. ועוד דאי אמרת מה שלקחה בהמה מאתנה אסור א"כ היינו ולדותיהן שבא מן האתנן ומתניתין קתני ולדותיהן מותרי: **אמר קרא גם שניהם הם ולא ולדותיהן.** גם היינו רבויא לרבות שינוייהם כגון

מסורת הש"ס

ל: **מנא** מ"ל מ"ל מ"ל

למ"ד כו'. פלוגתא היא באלו טרפות (חולין מז:) איכא למ"ד טרפה יולדת ואיכא למ"ד אינה יולדת [יט]: **זה וזה גורם.** ואיכא לפלוגי בעובר ירך אמו הוא אלא א"כ עיברה ואח"כ נטרפה דהתם למ"ד ירך אמו הוא אירע הטרפות בגופו [יז] אבל היכא דנטרפה ולבסוף עיברה ליכא למימר ירך אמו הוא שהרי יש בו לד היתר אלא בזה וזה גורם פליגי: [יח] **אפרוח.** שנולד מבילת יונה טרפה שאסור ליקרב: (ג) [יט] ולד במעי בהמה אינו אדוק בגופה אלא תלוי באויר ומעצמו הוא נולד וגדל והולך אבל בילה כל זמן שאינה נגמרה אדוקה באשכול וגדילה ונגמרה מגוף התרנגולת. ל"א מאוירא קא רציא לאחר שנולד [כ] והולך וגדל הילכך עיקר גידולו אינו ממעי אבל בילה מגופה דתרנגול' רציא והדבר מוכיח שלאחר שילאת אינה גדילה [כא] משום הכי מודו רבנן [כב] לשון הירושלמי: [א] **ל"ן רבא לרב הונא כו'.** [ג] אלישנא קמא למ"ד טרפה יולדת לאישנא בתרא למ"ד טרפה אינה יולדת [כד] שיחלא קמא שהיו כבר באשכול בשעה שנטרפה התרנגולת: **מנא תרווד.** במסכת זיר (דף נ:) מפרש שיעורו: **הבאה מאדם חי.** ואח"כ מת: **רבי אליעזר מטמא.** דגופיה הוא [כה] ועד כאן לא פליגי רבנן עליה כו'. (ד) [כו] (ל"ש ועיקר) דאפילו בחיים נמי מטמא ר"ש דאבר מן [כז] החי מטמא במגע ובמשא ובאהל כאבר מן המת [כח] בהעור והרוטב (חולין קכח:) אבל באפרוח אפי' ר' אליעזר דהא גופא אחריא הוא וגוף זה לא היה במעי הטרפה: **נבפר דאסריחא.** אחר שהסריחה הבילה יצא זה ממנה וכשהסריחה פקע איסורא דהואי עפרא בעלמא הלכך מותר זה שיצא ממנה אחרי כן: **הבי נמי דאסירא.** והא אמר [כט] לעיל (ה) דמוקמה הוא [ל] ואסור באכילת כרשינין אבל דלאו מוקמה לא: **חבב רוחה שחרים.** כל ימיו: **הואיל ויבולה לעמוד.** על אותו חבב של שחרית מעת לעת בלא שום אכילה אחרת וכשהגיע מעת לעת חזרה וינקה הלכך כל גדילתה ממנה היא ואפילו אכלה דברים אחרים בינתיים [לא]: **רק בכל אות נפשך [לב] (תאכל) בשר.** בפסולי המוקדשין מוקמינן לה בסיפרי דבי רב [לג]: **אילא דאמרי תזבח ואכלת בשר אין לך בו היתר אלא משעת זביחה.** לאפוקי חלב וגיזה דהנאה דמחיים היא אבל פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ולא מייתר ליה [לד] לואכלת למדרש ולא לכלבין ומהך דרשא משמע דלכלבין שפיר דמי דהכי משמע אתה לא תאכל קודם זביחה כלומר לא תתהני מחייס אבל כלבין דלאחר מיתה הוא אפי' בלא זביחה שפיר דמי ופודין את הקדשים להאכילן לכלבים [לה] תרי תנאי ניהו והכי מוקמינן [לו] (בשחיטת חולין) (דף קב):

הדרן עלך כל האסורין

קדשי בדק הבית. ממעטינן להו בשילהי פ"ק (לעיל יג.) **דלא עבדי תמורה: פיגול ונותר וטמא [לח] כו'.** בשלמים כתיבי ובפ"ק [לט] (ז) **דיבמות** (דף ז.) מפרש שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהן ולומר לך מה שלמים מיוחדין קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח.

מסורת הש"ס

[יט] [חולין נא. וש"נ], [כ] חולין נא. עדיות פ"ב משנה ה, [כא] אהלות פ"ב משנה ב ע"ש, [כב] [מוס' פ"ד ה"ג], [כג] [שבת קטו: וש"נ], [כד] בכורות ו: טו., [כה] [פסחים כט. וש"נ], [כו] שם וש"נ, [כז] לעיל יג., [כח] נע' רש"י לעיל כט: ד"ה עד שיסריחו. ועי' תס"ד.], [כט] [ראה יב טו],

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכן אדם מועלה אבל **באפרוח** אפילו רבי אליעזר מודה: **(ב) שם** ותכלת **בשר** אין לך בהן: **(ג)** רש"י ד"ה אפרוח וכו' ליקרב הס"ד ואחר כך מ"ש דמאוירא קא רביא ולד במעי: **(ד)** ד"ה רבי אליעזר וכו' רבנן עליה כו' **ונראה בעיני** דאפילו במיין: **(ה)** ד"ה הכי נמי וכו' לעיל דף כ"ט דמוקמה הוא **דאסור: (ו)** ד"ה הואיל וכו' בעמיים הס"ד ואח"כ מ"ש **בשר דבהיב** רק בכל: **(ז)** ד"ה פיגול וכו' ובפ"ק דשבועות דף ז' מפרש שלמים:

רבינו גרשום

ולמאן דאמר בשחיטת חולין טרפה (אינה יולדת). שאין מתעברת משכחת לה האי ולד טריפה דקתני כגון שעיברה ואח"כ נטרפה: **ר' אליעזר סבר עובר ירך אמו הוא.** מה אמו אסורה שהיא טריפה אף ולד נמי: **מודים חכמים לר' אליעזר באפרוח שיצא מביצה טרפה שאסור.** באכילה. **אי לאישנא קמא אי לאישנא בתרא.** דהתם במסכת חולין הווין תרי לישני. אבל באפרוח שיצא מביצה טריפה אי לאישנא קמא לא דמי לולד טריפה דהתם איכא היתרא בגויה דזה וזה גורם מותר באפרוח ליכא היתרא בגווה דאוקימנא התם בביצה טרפה דשיחלא קמא דמגופא דאימה פרשה הילכך אסור. ולאישנא בתרא ביצה נמי הויא ירך אמו דמגופא דאימיה היא דאתיא מאשכול של ביצים דמעורה בגופה היינו שגדילה באיסור מגופה של עצמה: **אבל (אלא) בולד בהמה דמאוירא קא רבי.** שגדל לאחר שנולדה באויר העולם וגדל בהיתר אבל ביצה טריפה דאינה גדילה מאחר שנולדה אלא כל גדילתה הויא במעי תרנגולת באיסורא אפילו רבנן מודו דאסור: **מלא תרווד רימה תולעה הבא מאדם חי.** ואח"כ מת: **ר' אליעזר אומר מטמא.** אדם (אותו) מלא תרווד רימה (באהל המנוגע) (באהל ובמגע): **וחכמים מטהרין.** הואיל ופירש מחיים ודמי כעפר בעלמא ולא מטמא דלא הוי מגופו: **אבל באפרוח שיצא דמגופו דתרנגול.** היא הביצה כדאמרן אפילו רבנן מודו דזולד מעליא הוא וכגופה דמי ואסור. א"ל אביי אדרבה כו': **לישנא אחרינא** אבל באפרוח אימת מתגדל מביצה כלומר אימתי נברא בביצה לבתר דמסרחא דהויא כולה מותרת אותה שעה הוא נוצר וההיא עפרא בעלמא היא הביצה דלא חזיא לאכילה ואישתרית לה הילכך מודי דמותר: **ועוד דהא תניא בפירוש מודי ר' אליעזר לחכמים דמותר.** באכילה: **אלא מעתה האכילה כרשיני** ע"ז ולא איירי במסרה לעבודת כוכבים לכומרים אלא האכילה הוא עצמו שלא לשום ע"ז ואיפטם' מיניהו הכי נמי דאסירא: **אלא תני ר' חנינא טרטאה** הכא במאי עסקינן ר' חנינא בן אנטיגנוס. כגון **שהניקה חלב רותחה של טרפה משחרית לשחרית הואיל ויבולה לעמוד בלא אכילה** מכח אותו חלב מעת לעת שאין צריך אכילה מן אחרת הילכך גדל כולו מטרפה ואסור אבל בכרשיני עבודת כוכבים אינו יכול לעמוד עליהן **מעת לעת** וצריך אכילה אחרת ומותר: **אין פודין אותן.** לפי שאסור באכילה ואינן רואיין אלא לכלבים ואין פודין לכלבים משום בזיון קדשים אלא יאותו ויקברו: **דת"ר רק בכל אות נפשך.** בפסולי המוקדשים קא מיירי: **תובה ולא גיזה.** אבל אי אתה רשאי לגזוז בהן: **ואכלת אתה ולא לכלבך:** דאסור לחלב בקדשים דהיינו עבודה: מיכן שאין פודין כו'. **איבא דאמרי תזבח ואכלת.** כוליה להכי אתא דאין לך בהן היתר אלא משעת זביחה ואילך דראוי לאכילה אבל קודם לכן אסורה לגיזה ולעבודה וכיון דלא דריש ואכלת למעט אלמא קסבר פודין את הקדשים וכו': **הדרן עלך כל האסורין:**

יש בקדשי מזבח כו'. קדשי בדק הבית אין עושין תמורה. דלא איקרו קרבן ועוד דלא קדשי אלא לדמים: **וחלבן אסור לאחר פדיונן.** כדאוקימנן התם במסכת בכורות בפרק שני כגון דאיעבר לפני פדיונן ואיתליד לאחר פדיונן: **ואין נותנין מהן לאומנין.** בנאין בשכרן שבנין ביהמ"ק: **הא מני מתניתין ר' יהודה היא.** דאמר אפי' ולד עושה תמורה: בעיקר **ובחא קתני.** מתניתין דקדשי מזבח עושה תמורה:

למאן דאמר טרפה אינה יולדת. ומשכחת לה שעיברה ולבסוף נטרפה ובעובר ירך אמו הוא פליגי תימה [לז] דלאמר לעיל אבל עיברה ולבסוף נרבעה ד"ה אסור משום דהיא יולדה וכהא אמר דלמ"ד טרפה אינה יולדת משכחת לה בשעיברה ולבסוף נטרפה דרבנן סברי מותר דלאו ירך אמו הוא וקיימא לן באלו טרפות (חולין נא.) דטרפה אינה יולדת ואם כן מימא רבא דלא כרבנן וי"ל [לח] דולמי טרפות שהוא תלוי במחיות ובריאות כיון שאמו רואין הולד מי ובריא אין לנו לומר שנולדה הולד עם אמו ואין לנו לפוסלו בשביל פסול טרפות [לט] אבל גבי רביעה וגגיחה ולמי כירך אמו הוא ומיהו קק"ק דלמ"ד הוי מתני לגלדין דגבי ולד נרבע ל"ל שנרבעו ולבסוף עיברו [מ] ובולד טריפה ל"ל שעיברו ולבסוף נטרפו דמסקנא היא פרק אלו טרפות (גז:ש"ם) דטרפה אינה יולדת וי"ל כיון דבטרפה לא שייך עובר [מא] בענין אחד לא הוי לגלדין שאינו יוכל [מב] להגיד לך אלא כל היתר הולדות של כל האסורים לגבי המזבח ובנרבע דאיכא ב' לגלדין ואינו מוחר אלא [מג] לד אחד משיב ליה בשביל אותו לד המותר ובטרפה דליכא אלא לד אחד משיב אותו לד המותר: **דמאוירא** קא רבי. פירוש ולד במעי בהמה אינו אדוק בגופה אלא תלוי הוא באויר ומעצמו הוא נולר וגדל אבל בילה מעורה היא באשכול ל"א מאוירא הוא קרבי לאחר רימה שנולד הולך וגדל הלכך עיקר גידולו אינו בא ממנו אבל בילה מגופה דתרנגולת קרבי והדבר מוכיח שלאחר שנולדה אינה גדילה שני הלשונות פרש"י: **מלא** תרווד רימה הבאה מאדם חי ואח"כ מת רבי אליעזר מטמא דגופי' הוא [מד] ועד כאן לא פליגי רבנן עליה כו'. עוד פרש"י ונראה בעיני דאפילו בחיים נמי מטמא רבי אליעזר דאבר מן החי מטמא במגע ובמשא ובאהל בהעור והרוטב (חולין קכח:) תימה דבמסכת זיר פרק כ"ג (דף נא:) בעי הרקיב כשהוא חי ומת מהו ומאי קמיבעיא ליה הא ר"ש מטמא [מה] לפירוש ראשון ולפירוש שני אפי' לא מת וכ"ש מת וי"ל דמיבעיא ליה אליבא דרבנן דילמא ע"ג לא מטהרי רבנן אלא [מו] במת דפירשא בעלמא ואינו מגוף האדם אלא בריה בפני עצמה אבל רקב מודו [מז] ובגמרא [מח] מייתי למיפשט הבעיא שהבאתי מהרוא [מט] (והעור והרוטב) (דף קכח) א"ר יהושע לא אם אמרת במת שיש לו רוב ורובע ורקב תאמר בחי שאין לו רוב ורובע ורקב [נ] ותו"י דר' יהושע היינו רבנן דהכא דסברי דחי אין לו ריעה דאי לר' אליעזר כיון דיש לה ריעה כ"ש שיש לו רקב והקשה הר"י אחי מורי דהכא [נא] תני מלא תרווד (רקב) ריעה ובמשניות (אהלות פ"ב מ"ב) תנן כזית ריעה בין חיה בין מתה מטמאה דברי ר' אליעזר וחכמים מטהרין ונראה למורי דהיינו דוקא כשפירש מאדם [נב] חי ואז השיעור מלא תרוד ולא היא דמ"מ שיעור תרוד מלא בעי הכא:

אלא באדם מקרי רימה כו'. אבל ביצה (לכי) איתמא גדלה לכי מסרחא וכי מסרחא עפרא בעלמא הוא תימה למה הולרך לומר הא' טעמא [נג] וי"ל דאינו אלא לרווחא דמילתא דכי נמי אדם לא מיקרי ריעה מ"מ לא דמי לביצה שפרוח: **שינקה** חלב רותח. וה"ה בכרשיני עבודת כוכבים אם אכלה כל ימיה שעיקר גדילתה מהן שהוא אסור ולפוס ריקטא אפילו להדיוט:

הדרן עלך כל האסורין

יש בקדשי מזבח [וכו'] (אין בהן) משום פיגול. כדאמר ס"פ ב"ש בזבחים (דף מו.) ג' כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט כלומר לדון בדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל [נד] שהיו מרוחקים ומה שלמים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח [נה] [נו] ונותר עון עון מפיגול וטמא חילול חילול מנותר:

נט א מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' י:

ס ב מיי' פ"ג מהלכות איסורי מזבח הל' יג [טוש"ע י"ד סימן פו סעיף ו וברב אלפס חולין פ"ג דף רפ. ע"ש היטב]:

סא ג מיי' שם הלי"ד ומוהרת:

סב ד [מיי' פ"ג שם הל"י]:

א ה מיי' פ"ח מהל' תמורה הל"יב ופ"ז מהל' ערכין הלכה ז:

תורה אור השלם

1. אַף כִּי אָנוֹשׁ רָמָה וּבֶן אָדָם תּוֹלֵעָה: איוב כה ו
2. רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָשָׂר בְּבִרְכַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֻנּוּ כַּצְּבִי וְכָאַיָּל: דברים יב טו

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ח"ל רבא ל"ר. נ"ל דל"ל אמר רב הונא וא"ל קודם ד"ה אפרוח:

מוסף רש"י

תזבח. רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר, בפסולי המוקדשין לאחר פדיונן הכמוהו מדבר (בכורות ו: טו.).

הדרן עלך כל האסורין וקדשי בדק הבית אין עושין תמורה. דגבי תמורה כתיב קרבן, וקדשי בדק הבית לא מיקרו קרבן (לעיל יג.).

שינויי נוסחאות

[לז] טריפה יולדת. תימה לתוס' ז"ש ומשקן (ש"מ) **[לח]** סבר. ס"א עובר ירך אמו הוא וכגון סברי עובר ירך אמו הוא. וכ"ש לא גרים לה. וכמ"ש אחר כמ"ש ר"ש לר"מ טרפה יולדת משכחת כגון שנטרפה ולבסוף עיברה פליגי דר' אליעזר סבר ירך אמו הוא וכגון סברי לאו ירך אמו הוא. ל"ש דלא גרים לה. ומ"ש אחר כמ"ש ר"ש לר"מ טרפה יולדת משכחת כגון שנטרפה ולבסוף עיברה והא פליגי דר' אליעזר סבר ירך אמו הוא וכגון סברי לאו ירך אמו הוא ומיהו קק"ק דלמ"ד הוי מתני לגלדין דגבי ולד נרבע ל"ל שנרבעו ולבסוף עיברו **[מ]** ובולד טריפה ל"ל שעיברו ולבסוף נטרפו דמסקנא היא פרק אלו טרפות (גז:ש"ם) דטרפה אינה יולדת וי"ל כיון דבטרפה לא שייך עובר **[מא]** בענין אחד לא הוי לגלדין שאינו יוכל **[מב]** להגיד לך אלא כל היתר הולדות של כל האסורים לגבי המזבח ובנרבע דאיכא ב' לגלדין ואינו מוחר אלא **[מג]** לד אחד משיב ליה בשביל אותו לד המותר ובטרפה דליכא אלא לד אחד משיב אותו לד המותר: **דמאוירא** קא רבי. פירוש ולד במעי בהמה אינו אדוק בגופה אלא תלוי הוא באויר ומעצמו הוא נולר וגדל אבל בילה מעורה היא באשכול ל"א מאוירא הוא קרבי לאחר רימה שנולד הולך וגדל הלכך עיקר גידולו אינו בא ממנו אבל בילה מגופה דתרנגולת קרבי והדבר מוכיח שלאחר שנולדה אינה גדילה שני הלשונות פרש"י: **מלא** תרווד רימה הבאה מאדם חי ואח"כ מת רבי אליעזר מטמא דגופי' הוא **[מד]** ועד כאן לא פליגי רבנן עליה כו'. עוד פרש"י ונראה בעיני דאפילו בחיים נמי מטמא רבי אליעזר דאבר מן החי מטמא במגע ובמשא ובאהל בהעור והרוטב (חולין קכח:) תימה דבמסכת זיר פרק כ"ג (דף נא:) בעי הרקיב כשהוא חי ומת מהו ומאי קמיבעיא ליה הא ר"ש מטמא **[מה]** לפירוש ראשון ולפירוש שני אפי' לא מת וכ"ש מת וי"ל דמיבעיא ליה אליבא דרבנן דילמא ע"ג לא מטהרי רבנן אלא **[מו]** במת דפירשא בעלמא ואינו מגוף האדם אלא בריה בפני עצמה אבל רקב מודו **[מז]** ובגמרא **[מח]** מייתי למיפשט הבעיא שהבאתי מהרוא **[מט]** (והעור והרוטב) (דף קכח) א"ר יהושע לא אם אמרת במת שיש לו רוב ורובע ורקב תאמר בחי שאין לו רוב ורובע ורקב **[נ]** ותו"י דר' יהושע היינו רבנן דהכא דסברי דחי אין לו ריעה דאי לר' אליעזר כיון דיש לה ריעה כ"ש שיש לו רקב והקשה הר"י אחי מורי דהכא **[נא]** תני מלא תרווד (רקב) ריעה ובמשניות (אהלות פ"ב מ"ב) תנן כזית ריעה בין חיה בין מתה מטמאה דברי ר' אליעזר וחכמים מטהרין ונראה למורי דהיינו דוקא כשפירש מאדם **[נב]** חי ואז השיעור מלא תרוד ולא היא דמ"מ שיעור תרוד מלא בעי הכא: **אלא** באדם מקרי רימה כו'. אבל ביצה (לכי) איתמא גדלה לכי מסרחא וכי מסרחא עפרא בעלמא הוא תימה למה הולרך לומר הא' טעמא **[נג]** וי"ל דאינו אלא לרווחא דמילתא דכי נמי אדם לא מיקרי ריעה מ"מ לא דמי לביצה שפרוח: **שינקה** חלב רותח. וה"ה בכרשיני עבודת כוכבים אם אכלה כל ימיה שעיקר גדילתה מהן שהוא אסור ולפוס ריקטא אפילו להדיוט: **הדרן עלך כל האסורין**

יש בקדשי מזבח [וכו'] (אין בהן) משום פיגול. כדאמר ס"פ ב"ש בזבחים (דף מו.) ג' כריתות בשלמים למה אחת לכלל ואחת לפרט כלומר לדון בדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל **[נד]** שהיו מרוחקים ומה שלמים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח **[נה]** [נו] ונותר עון עון מפיגול וטמא חילול חילול מנותר:

[נז] ל"ל כפסחים כט. **[נח]** וטמא וכולהו כשלמים. תימה לתוס' דאינו אלא דמי דולמי **[נט]** טריפות אמו **[ס]** עיבורו וגבי ולד טריפה **[סא]** גיר' ל"ק אלא בצד אחד כו' יוכל אלא להגיד לך כל כו' **[סב]** יוכל אלא להגיד לך כל **[סג]** אבל אלא צד. תוס' ל' נמשק **[סד]** וע"כ לא פליג ר"א על' כו' ופרש"י ונראה **[סה]** ע' דבריהם. **[סו]** ובנזיר מייתי **[סז]** דמייתי **[סח]** ל"ל דעביות פ"ו מ"ג, **[סט]** ל"ל כמ"ש **[ע]** אור"י **[עא]** הכשר אמרי' מלא תרווד רימה **[עב]** מאדם לאחר מיתה שאז אומר ר"א שיש לו תורת בשר מת אבל פלוגתייהו דהכא כשפירש מאדם חי **[עג]** טעמא תיפוק ליה דאדם איקרי רימה אבל גבי ביצה לא שייך האי טעמא **[עד]** ולמו' **[עה]** דהכא אמרי' מלא תרווד רימה **[עו]** וחייביין עליהן משום **[עז]** יולדת. ס"א כגון שנטרפה ולבסוף עיברה וה"ג זה וזה גורם קסבר אסור וכגון סברי מותר אבל בעובר ירך אמו ליכא למימר דפליגי אלא א"כ עיברה ואח"כ נטרפה לא שייך דבנוף לא שייך דבנוף אבל אי אתה רשאי לגזוז בהן **[עח]** מה אמו אסורה שהיא טריפה אף ולד נמי: **מודים חכמים לר' אליעזר באפרוח שיצא מביצה טרפה שאסור.** באכילה. **אי לאישנא קמא אי לאישנא בתרא.** דהתם במסכת חולין הווין תרי לישני. אבל באפרוח שיצא מביצה טריפה אי לאישנא קמא לא דמי לולד טריפה דהתם איכא היתרא בגויה דזה וזה גורם מותר באפרוח ליכא היתרא בגווה דאוקימנא התם בביצה טרפה דשיחלא קמא דמגופא דאימה פרשה הילכך אסור. ולאישנא בתרא ביצה נמי הויא ירך אמו דמגופא דאימיה היא דאתיא מאשכול של ביצים דמעורה בגופה היינו שגדילה באיסור מגופה של עצמה: **אבל (אלא) בולד בהמה דמאוירא קא רבי.** שגדל לאחר שנולדה באויר העולם וגדל בהיתר אבל ביצה טריפה דאינה גדילה מאחר שנולדה אלא כל גדילתה הויא במעי תרנגולת באיסורא אפילו רבנן מודו דאסור: **מלא תרווד רימה תולעה הבא מאדם חי.** ואח"כ מת: **ר' אליעזר אומר מטמא.** אדם (אותו) מלא תרווד רימה (באהל המנוגע) (באהל ובמגע): **וחכמים מטהרין.** הואיל ופירש מחיים ודמי כעפר בעלמא ולא מטמא דלא הוי מגופו: **אבל באפרוח שיצא דמגופו דתרנגול.** היא הביצה כדאמרן אפילו רבנן מודו דזולד מעליא הוא וכגופה דמי ואסור. א"ל אביי אדרבה כו': **לישנא אחרינא** אבל באפרוח אימת מתגדל מביצה כלומר אימתי נברא בביצה לבתר דמסרחא דהויא כולה מותרת אותה שעה הוא נוצר וההיא עפרא בעלמא היא הביצה דלא חזיא לאכילה ואישתרית לה הילכך מודי דמותר: **ועוד דהא תניא בפירוש מודי ר' אליעזר לחכמים דמותר.** באכילה: **אלא מעתה האכילה כרשיני** ע"ז ולא איירי במסרה לעבודת כוכבים לכומרים אלא האכילה הוא עצמו שלא לשום ע"ז ואיפטם' מיניהו הכי נמי דאסירא: **אלא תני ר' חנינא טרטאה** הכא במאי עסקינן ר' חנינא בן אנטיגנוס. כגון **שהניקה חלב רותחה של טרפה משחרית לשחרית הואיל ויבולה לעמוד בלא אכילה** מכח אותו חלב מעת לעת שאין צריך אכילה מן אחרת הילכך גדל כולו מטרפה ואסור אבל בכרשיני עבודת כוכבים אינו יכול לעמוד עליהן **מעת לעת** וצריך אכילה אחרת ומותר: **אין פודין אותן.** לפי שאסור באכילה ואינן רואיין אלא לכלבים ואין פודין לכלבים משום בזיון קדשים אלא יאותו ויקברו: **דת"ר רק בכל אות נפשך.** בפסולי המוקדשים קא מיירי: **תובה ולא גיזה.** אבל אי אתה רשאי לגזוז בהן: **ואכלת אתה ולא לכלבך:** דאסור לחלב בקדשים דהיינו עבודה: מיכן שאין פודין כו'. **איבא דאמרי תזבח ואכלת.** כוליה להכי אתא דאין לך בהן היתר אלא משעת זביחה ואילך דראוי לאכילה אבל קודם לכן אסורה לגיזה ולעבודה וכיון דלא דריש ואכלת למעט אלמא קסבר פודין את הקדשים וכו': **הדרן עלך כל האסורין:**

יש בקדשי מזבח כו'. קדשי בדק הבית אין עושין תמורה. דלא איקרו קרבן ועוד דלא קדשי אלא לדמים: **וחלבן אסור לאחר פדיונן.** כדאוקימנן התם במסכת בכורות בפרק שני כגון דאיעבר לפני פדיונן ואיתליד לאחר פדיונן: **ואין נותנין מהן לאומנין.** בנאין בשכרן שבנין ביהמ"ק: **הא מני מתניתין ר' יהודה היא.** דאמר אפי' ולד עושה תמורה: **בעיקר ובחא קתני.** מתניתין דקדשי מזבח עושה תמורה:

עין משפט נר מצוה